

ÁKÀRÀ NKE ANỤ-ỌHỊA AHỤ

Nkpughe 13:1-18; 14:9-11.

IHE ÒMÙMÙ 462 -Nke Ndị-okenye

AMAOKWU IBUN'ISI: “Ndi nile ndi bi n’elu uwa gākpọ kwa isi ala nye ya, onye ọ bụla anēdegh aha-ya n’akwukwọ nke ndu nke Nwa-aturu ahu Onye egbuworo site n’oge itọ ntọ-ala nke uwa” (Nkpughe 13:8).

I Anụ-ọhịa ahụ

1. Óké osimiri ahụ nke anụ-ọhịa ahụ siri rịgoputa na-egosi ndị niile, mba niile, na asụsụ niile, Nkpughe 13:1; 17:15.
2. Isi asaa ahụ bụ ala-eze asaa, nke asaa wee buru ala-eze nke anụ-ọhịa ahụ ma ọbụ nke onye ahụ ná-emegide Kraist, Nkpughe 13:1; 17:10, 11.
3. Mpi iri ahụ bụ ndị eze iri jikọtara onụ n’okpuru ọchịchị nke onye ahụ ná-emegide Kraist, Nkpughe 13:1; 17:12, 13.
4. Anụ-ọhịa ahụ bụ mmadụ na-enweta kwa ike ya site n’aka dragon ahụ, ma ọbụ Setan, Nkpughe 13:2; 20:2; 2 Ndị Tesalonaika 2:3, 9.

II Òfufè Ọjọọ

1. Emeruru otù nime isi nke anụ-ọhịa ahụ arụ, ma emere ka ọ dị ya mma, Nkpughe 13:3.
2. Ndị mmadụ na-akpọ isi-ala nye dragon ahụ na anụ-ọhịa ahụ, Nkpughe 13:4, 8; 2 Ndị Tesalonaika 2:4.
3. Anụ-ọhịa ọzọ ma ọbụ onye amụma ụgha ahụ, na-ebili, na-enye aka ma ná-akwagide òfufè nke anụ ọhịa ahụ, Nkpughe 13:11, 12; 19:20.
4. Emere ọtụtụ ihe iriba àmà, akpukwara ihe oyiya nke dị ka o nwere ndụ, nke ná-ekwu kwa okwu, ewee ná-akpọ kwa isi-ala nye ya, Nkpughe 13:13-15.

III Ákàrà ahụ

1. Anụ-ọhịa ahụ na-ekwulu Chineke, Nkpughe 13:5, 6.
2. Anụ-ọhịa ahụ na-ebuso ndị nsọ ahụ agha, Nkpughe 13:7, 9, 10.
3. Onye amụma ụgha ahụ na-eme ka ndị niile ná-azuta ihe ma ọbụ ná-ere ihe nara ákàrà ahụ, ma ọbụ aha ahụ, ma ọbụ onụ ọgụgụ nke anụ-ọhịa ahụ, Nkpughe 13:16, 17.

IV Ido Aka-ná-ntị

1. Onụ ọgụgụ nke anụ-ọhịa ahụ bụ 666, Nkpughe 13:18.
2. Onye ọ bụla nke na-akpọ isi-ala nye anụ-ọhịa ahụ ma ọbụ nata ákàrà ya alawo n’iyi ebighị ebi, Nkpughe 14: 9-11.

NKỌWA DỊ ICHE ICHE

Ebuwo ọtụtụ amụma nime Agbà Ochie na nime Agbà Ọhụ banyere onye ọjọọ ahụ nke á na-akpọ “Onye ahu nēmebi iwu” “nwa nke ila n’iyi,” na “onye ahụ nke nēmegide Kraist.” Aha ndịa niile na-atụ otù onye ahụ aka. Ebe ọ bụ na nkọwa nke enyere “anụ-ọhịa” ahụ ná Nkpughe 13 na ámúma dị iche iche nke eburu n’akụkụ ndịọzọ nke Akwukwọ Nsọ dakọtara nkeoma, anyị matara na nkọwa nke ebe ọgụgụ a bụ ámúma eburu banyere onye ahụ nke ná-emegide Kraist na ala-eze ya.

Inweta Ala-eze ahụ

Mgbe anyị na-agụ ma na-eche kwa échìchè banyere aha dị iche iche nke ejiri kọwaa onye ahụ ná-emegide Kraist nime Baịbụl, mmadụ nwere ike chee na onye ahụ ná-emegide Kraist ga-achughachi umụ mmadụ azụ site n’iso ya ma ọbụ na ọ gaghị adiri ya mfé irita ụwa n’urù nye onweya. Nke a agaghị abụ eziokwu, n’ihi na onye ahụ ná-emegide Kraist ga-eji ụzọ dị iche iche nke umụ mmadụ nabatara nkeoma: okwu ire uto, udo, na ọgan’iru. “Ma otù onye eledara anya gēguzo ọtọ n’onodụ-ya, onye ha nātukwasigh ebube nke ala-eze: ma ọ gābata nime na mgbe udo, were ire-uto nile nata ala-eze ahụ. Na mgbe udo na imegide ebe nile di urù nke ala anāchi achi ka ọ gābia; ọ gēme kwa ihe nke nna-ya ha na ndi bu nna nna-ya ha nēmegh; ihe-nluta-n’agha na

ihe-nkwata na àkù ka ọ gēkesara ha: ọ bụ kwa imegide ebe dị iche iche ewusiri ike ka ọ gēchè échìchè-ya nile, ọbuná rue mgbe akara àkà” (Daniel 11:21, 24).

Okwu ire ụtọ niile na ikwu okwu nkeoma na-atughari échìchè ndị mmadụ -- ọbuná échìchè ndị ahụ, ma eleghị anya, guzogideworo nke ukwu. O mewo ọtụtụ oge. Absalom ji ire ụtọ ya wee rita obi ndị Israel n’úrù. Herod kwuru okwu nye ndị Taia na Saidon bụ ndị o mejoworo nke ukwu, o wee nụ ka ha tiri mkpu si: “Ọ bu olu chi, ọ bugh kwa olu nke madu” (Ọlu Ndi-ozì 12:22). Mmadụ nke maara ka esi ekwu okwu nkeoma bụ mmadụ nwere ike, onye ahụ nke ná-emegide Kraist ga-eji kwa ikwu okwu nkeoma ya were nwetazuo ihe niile ọ chọrọ, ná-eme ụmụ mmadụ ka ha kwenye imegide Chineke kama idiri Ya.

Udo bụ ihe á na-achosi ike, ụmụ mmadụ ga-akwụ ụgwọ ọ bụla iji nweta ya. Agwara anyị na òtù ndị Kọmunist bụ nke dị nnọọ ezi ntà ma ewere ya tūnyere ọtụtụ ndè mmadụ nke mba Russia, ndị mmadụ sitere n’ọtụtụ obodo nke Europe na ọtụtụ igwè ndị Red China (uhie). Otú ọ dị ndị ka n’ọnu ọgụgụ nime mba ndịa kwenyere ka ndị òtù ahụ dị ntakiri ná-achị n’ihi na enwere ihe nke yiri udo nime mba ha wee kwe kwa mkwà nke inwebiga udo ahụ òkè karịa.

Ihe ụwa na-eti mkpu banyere ya taa bụ udo. Ndorọ ndorọ banyere onye ga-achị ibe ya bụ ibu arọ, ihe óké egwù, na nsogbu mgbe niile. Ụmụ mmadụ na-achọ n’uzọ ọ bụla na nime ihe niile ha puru ime n’olileanya nke ichota udo. Onye ahụ nke ná-emegide Kraist ga-ekwe ụwa niile mkwà udo. Okwu ya niile na ntuputa ya niile ga-adị ka ihe dị mma ma dị kwa ebube, na nwa mgbe ntà á ga-enwe udo. “Mgbe ha nāsi, Udo na ntukwasi-obi di, mgbe ahụ na mberede ka nbibi nābiakwasi ha” (1 Ndi Tesalonaika 5:3).

Ọgan’iru ga-abụ ihe atukwasiri iji mee ka mmadụ fee onye ahụ nke ná-emegide Kraist òfùfè. Ọtụtụ mgbe ọgan’iru adighi eduba ná nsopuru Chineke. Jisọs kwuru si, “Lee otú ọ diri ndị nwere àkù ike iba n’ala-eze Chineke!” (Mak 10:23). Ọgan’iru na-abukari ngwa-ọlụ nke Ekwensu iji duru ụmụ mmadụ puo n’ebe Chineke nọ “N’ihi na ihu ego n’anya bu nkporogwu nke ihe ọjọ nile di iche iche” (1 Timoti 6:10).

Nwa nke Ọkụ-ala-mmụọ

Tukwasị n’onyinye di iche iche o nwere site n’okike na ihe ọzọ niile nke ụwa nke a nke ná-adoro obi ụmụ mmadụ nke onye ahụ ná-emegide Kraist ga-egosì iji dorọ ụmụ mmadụ nye onweya, o nwere ike nke di ukwu ma di kwa elu karịa -- “dragon ahu we nye ya ike-ya, na oche-eze-ya, na oké ichi-isi.” Baijbul na-asì, “Dragon ahu, bú agwọ ochie ahu, ... bu Ekwensu na Satan” (Nkpughe 20:2). Jón huru anu-ohia a ma ọbụ Onye ahụ ná-emegide Kraist ka o si n’óké osimiri pùta, nke ná-egosì ọtụtụ igwe mmadụ. Anu-ohia ahụ nwere isi iri na mpi asaa, ná-ekpu okpu-eze n’elu mpi ndi ahụ, ná-enwe kwa aha nke mkwulu Chineke n’elu isi ya.

Ka Jón nọ ná-ele anya, otú nime isi nke anu-ohia ahụ di ka etigburu ya ka ọ nwuo. Okwu a siri ike, ná-egosì na nke a bụ ihe otiti nke onwu. Achoro ọlụ ebube ma luo kwa ya ka anu-ohia ahụ wee di ndu ọzọ. Ufodu ụmụ akwukwo nke Baijbul na-eche na site n’idi ike nke okwu ndia, na site n’okwu a: “Anu-ohia ahu .... gaje kwa isi n’abyss ahu rigoputa, ... anu-ohia ahu nke diri, ọ digh kwa ugbu a, ọ gābia kwa” (Nkpughe 17:8). Onye ahụ ná-emegide Kraist bụ otú nime ndi ahụ kpagburu Ndi Kraist na mbu nke ná-abighachi n’ala ndi di ndu. Ma ọbụ onye ahụ nke ná-abighachi ná ndu, ma ọbụ na enyeghachiri ya ndu ya n’oge ahụ etigbusiri ya, ọlụ ebube nke ime ka onye ahụ ná-emegide Kraist di ndu ga-aputa ihè nye ụwa niile: “O we ju ụwa dum anya, ha we so anu-ohia ahu n’azu.”

Ihe onyonyo bụ television (television) ga-abu n’ubochi ahụ ma eleghị anya ụzọ ekwensu ga-esi gosiputa ike ya ma gbasaa kwa omume ọjọọ ya niile na nsotu niile nke ụwa (ọbuná dika ọ na-eme ya otutu mgbe n’oge anyi a). Mgbe obodo ejikoro onu nke Amerika (United States) zipuru onye ha mbu nke ji ugbo elu gbaa ụwa gburugburu, ozi si n’otutu akuku nke ụwa bia na ndi mmadụ weere mmasi kirie ya n’ihe onyonyo television. Akuko na-agazu ụwa niile ososo dika n’idi ngwa ngwa nke amuma. Uzọ di iche iche na otú esi agbasaa akuko ihe mere n’ụwa na-enwe ọgan’iru kwa ubochi, n’ihi nka a ekwensu agaghì enwe nsogbu ọ bula n’igosi ụwa ọlụ ebube ya niile.

Anu-ohia a bụ nwa nke oku-ala-mmụọ ga-enwetazu ụwa niile. Ụwa ga-aja ya mma ma kpoọ kwa isi-ala nye ya, ná-asì “Onye yiri anu-ohia ahu?” Ụwa ga-ama na ọ baghi uru igbalì iguzogide okwà na ochichi ya, ná-asì, “Onye pu-kwa-ra ibu agha megide ya?” Etiri ya ihe otiti nke ná-eweta onwu, ma ọ na-adi ndu ọzọ. Gini ka aga eji choọ ibibi ya nke ugbò abuo?. O nwere ike nke zoro ezo, nke di njọ karịa bombu ogbun’igwè. Gini mere aga eji kpasuo ya iwe ime ka o bibie ụmụ mmadụ? Ndi mmadụ ga-agbalì inweta iruma ya site n’iluru ya ọlụ na iso ya lukoo olu.

Ike nke Okpukpé

Akwukwọ nsọ na-adọ aka-ná-ntị na ndị mmadụ ga-akpọ isi-ala nye Onye ahụ na-emegide Kraist, ya na dragon ahụ onye nyere ya ike, oche-eze na ichi isi. Ife ekwensu òfùfè aburūwo ihe á na-anụ banyere ya otutu mgbe nime ụwa, ma ọ bụ kariri n'oge ụwa nọ n'ochichiri, na nime mba ndi ahụ nọ n'ochichiri nke na-enwebeghi ezi nghota. Ma mmadụ niile, ewezuga ndi ahụ edeworo aha ha n'Akwukwọ nke Ndu, ga-efe ma kpọọ kwa isi-ala nye dragon ahụ na Onye ahụ nke na-emegide Kraist. Òlee otú nka a ga-esi mee? Enyere oziza ya ná 2 Ndi Tesalonaika 2:3, 4, 8-12. Enwewo ndaghachi azu di oké egwu site n'ebe ntọala eziokwu niile ahụ nke Kraist Jisọs tọrọ di site n'igbaso Obara ohu (Modernism), nnwoghaputa, ozizi ugha di iche iche, na ihe ndiozo. Á ga-ekpughe Onye ahụ na-emebi iwu, “nke obibia-ya di ka ilusi-olu-ike nke Setan n'ike nile ọ bula na ihe-iriba-ama di iche iche nke ugha, n'aghughọ nile kwa nke ajo omume”. N'ihimumu mmadụ ahughị eziokwu ahụ n'anya, ha ga-ekwere ugha a ka ewee maa ha ikpe bu ndi na-ekwereghị eziokwu ahụ kama ajo omume diiri ha ezi mma. Lee otú o si di mkpa inwe ihun'anya n'ebe Eziokwu nke Chineke di! Lee kwa mkpa ọ di ife Jisọs Kraist n'ubochi taa mgbe oge na ohere foduru! Okwu Chineke ga-abu ihe ido aka-ná-nti nye ndi mmehie ka ha gbanari iwe ahụ gaje ibia - gbaba n'Obara mkpuchi nke Jisọs Kraist.

Anu-ohia ozo na-aputa nke di nwayo n'ile ya anya, nwee kwa mpi abuo dika nwa-aturu. Òlee udi mbibi nke mmadụ yiri nwa-aturu puru ibibi? Jisọs dorọ aka-ná-nti banyere ndi amuma ugha ndi gaje ibia n'ihe oyiyi nke aturu. Anu-ohia a nke nwere mpi abuo bu onye amuma ugha ahụ nke Nkpughe 19:20. O na-ekwu dika dragon ahụ, ya mere umu mmadụ agaghị enwe nsogbu imata ebe ike ya si abia.

Onye amuma ugha ahụ ga-ewere ichi isi zuru oké n'ebe ochichọ ahụ nke ná-adi n'obi nke umu mmadụ ife òfùfè di. Anu-ohia mbu ahụ, nke emere ka ihe otiti ya nke ná-eweta onwu laa, ka emere ka ọ ghọọ ihe ha na-eke òfùfè. Mbilit nke Jisọs Kraist site ná ndi nwuru anwu aburūwo ihe ngosi putara ihè nke atumatu Chineke banyere nzoputa nke mmadụ ekere èkè; n'otu aka ahụ ka ajo onye ahụ na-eduba umu mmadụ nime mbibi ebighi ebi site nime ihe iriba ama nke yiri ya. Emere ka Onye ahụ ná-emegide Kraist si n'onwu bilie! O di ihe iriba ama kariri nke a? Onye amuma ugha ahụ echeghi na ọ di ihe iriba-ama ozo kariri ya, n'ihim nke a ọ na-eme ka ndi niile bi n'ụwa fee Onye ahụ ná-emegide Kraist òfùfè.

N'igan'iru igosiputa ike ya, onye amuma ugha ahụ ga-eme ka oku si n'elugwe ridata n'iru mmadụ niile. Mgbe ndi Israel huru ka oku ridatara n'elu aja nke Elaija, ha tiri mkpu wee si “JEHOVA, Ya onwe-ya bu Chineke.” N'ubochi nke onye amuma ugha ahụ umu mmadụ n'uzo ná-ezighi ezi ga-ekwenyere ihe iriba-ama nke yiri nke a dika ihe na egosi izi ezi nke ozizi nke onye amuma ugha ahụ.

Ákàrà ahụ

Ajo onye ahụ amarawo ma ná-agbalị kwa mgbe niile ikpali ochichọ ahụ nime obi nke umu mmadụ nke inwe na iji ihe á na-ahụ anya n'òfùfè ha, ọ bu ezie na Chineke achoghị ihe di otu a. Ekwensu na-eji ochichọ a n'ozuzu oké ná-alusi olu ike n'ogwugwu oge, ná-eme ka onye amuma ugha ahụ weputa atumatu ka akporo anu-ohia ahụ nke emereri ka ihe otiti ya nke ná-eweta onwu laa ihe oyiyi. Onye amuma ugha ahụ, n'oge ahụ nwekwara ike inye ihe oyiyi ahụ ndu, nke mere na ihe oyiyi ahụ puru ikwu okwu wee mee ka egbuo ndi niile ahụ ná-adihi akpo isi-ala nye ihe oyiyi ahụ.

Ajo onye ahụ enweghi afọ ojuju nime naáni na umu mmadụ na-efe ya na ndi ozi ya òfùfè; ọ ga-etinye kwa ihe eji mara ya ma obu akara ya n'aru ha. Onye ahụ ná-emegide Kraist na-enweta ike na ichi isi nke gazuru ụwa niile, ma nke ochichị obodo ma nke okpukpé. N'oge a onye amuma ugha ahụ ga-eme ka mmadụ niile, ma ndi nta ma ndi ukwu, ndi ogaranya na ndi ogbenye, ndi nwere onweha na ndi oru nara akara. Umu mmadụ ga-aroro nke di ha mma: akara nke putara ihè á na-ahụ anya, ma obu aha nke anu-ohia ahụ, ma obu onu ogugu nke aha ya. O buru na ọ di onye ná-achoghị akara ahụ n'ebe á na-ahụ ya anya n'egdege iru ya, onye ahụ nwere ike inwe ya n'aka nri ya. Enyeghi umu mmadụ ohere iroro ma ha ga-anara akara ahụ ma obu na ha ga-arapu: onye ọ bula nke ná-azuta ihe ma obu ná-ere ihe n'ubochi ahụ aghaghị inwe akara nke anu-ohia ahụ -- udi nke ajo onye ahụ.

Igate-aká

Mmehie na-arapu akara ya n'obi na ndu nke umu mmadụ, ma Chineke puru ihichapu akara ahụ site n'Obara di oké onu-ahia nke Jisọs Kraist, mgbe mmadụ si ná mmehie niile ya chigharia. Ma otu ọ di, apughi iji ihe ọ bula hichapu akara nke anu-ohia ahụ mgbe ọ bula anata ya. O ga-aka mma mmadụ itufu ndu ya n'ubochi ahụ karia inara akara nke anu-ohia ahụ. “O buru na onye o bula nakpo isi ala nye anu-ohia ahu na ihe-oyiyi ya, nanata kwa akara-ya n'egedege-iru-ya, ma-obu n'aka-ya, ya onwe-ya ganu kwa nime manya nke

onuma Chineke, nke edoziworo nāgwagh-agwa nime iko nke iwe-Ya; agēji kwa oḡu na brimstone mekpa ya aru n'iru ndi-mo-ozu di nsu, na n'iru Nwa-aturu ahu: anwuru-oḡu nke nmekpa-arua ha nāriḡo rue mgbe nile ebigh-ebi; ha adigh-ezu kwa ike ehie na abali bú ndi nākpḡ isi ala nye anu-ohia ahu na ihe-oyiyi-ya, ma o buru kwa na onye o bula anata akàrà nke aha ya” (Nkpughe 14:9-11).

Mgbanaḡi

Chineke arḡpḡtawo uzḡ mgbapu site n'oge a nke óké nsogbu na ugwo-olu oḡḡ ebighi ebi nke ná-eso ya. Jisḡ na-abjaghachi n'ḡwa nke a iwepu ndi nsu Ya ndi ná-emeri emeri tupu ekpughee onye ahu ná-emegide Kraist n'ochichi mkwulu ya. Chineke agbasawo okpukpo oku ahu nye mmadu niile ka azoputa ha. Anyi na-ebi n'oge di oké egwu, obi umu mmadu kwesi kwara ka akpalie ha tupu mbibi a nke ga-abia na mberede ewee biakwasu ha. Ka Chineke nyere mkpuru-obi o bula aka iwere oghere oma ahu mee ka ya na Chineke di n'udo n'ubochi taa!

“Ma murunu anya n'oge o bula, nariḡo aririḡo, ka unu we ka n'ike igbanari ihe ndia nke gaje ime, na iguzo n'iru Nwa nke madu” (Luk 21:36).

AJUJU DI ICHE ICHE

1. Olee aha ozu nke a na-akpo anu-ohia ahu? Na nke dragon ahu?
2. Gini mere anu-ohia ahu ga-eji ju uwa anya?
3. Onye ka umu mmadu ga-eke ofufe n'ubochi ahu?
4. Ogologo oge ra ana ka anu-ohia ahu ga-adigide?
5. Olee ndi anu-ohia ahu ga-achi?
6. Gini ka onye amuma ugha ahu ga-eme?
7. Olee otu anu-ohia ahu ga-esi kaa ndi na-ejere ya ozi akara?
8. Olee ndi ga-anara akara nke anu-ohia ahu?
9. Gini ga-abu ogwugwu nke ndi ahu ga-anata akara nke anu-ohia ahu?